

den ene eller anden Side, og en saadan Eier erklærede, at hans Eiendom vilde lide i væsentlig Grad derved, og at han derfor paa det Alvorligste modsatte sig, saa vilde det blive i høi Grad tvivlsomt, om vi burde give Indrømmelsen, thi saa var det dog kun en privat Mand, der stod ligeoverfor en anden privat Mand, naar ikke samtlige Kalkværksbrugere traadte frem og sagde: for samtlige Kalkværker er denne Bei af stor Bigtighed, og denne enkelte private Mand lægger os af et mere uordenligt Hensyn Hindringer i Veien. Traadte samtlige Kalkværkseiere til og sagde: den Bane, som her skal bygges, er en saa vigtig Communicationsvei, for at bringe Kalken til Markedet, at vi ville lide væsentligt, om ikke den og den Hindring bliver ryddet af Veien, saa siger jeg bør vi rydde Hindringerne af Veien. Men er det kun een af Kalkværkseierne, der kommer og siger: For at skaffe mit Kalkværk en helbig Udsigtning kræves det, at trænge andre Mænds Interesse tilside, — og de andre Kalkværkseiere sige: Vi ønske ikke Anlægget af denne nye Bei, da han i Concurrence med os som Kalkværkseier og Kalkbryder vinder en Fordeel derved, at Staten lægger sig imellem og for ham hæver de hæmmende Forhold, saa skulde vi sige Nei, — saa var der ingen Grund til at give den ene private Mand en saadan Fordeel over den anden. — De Undersøgelser af denne Art, som burde være gaaede forud, og som burde ledsage dette Forslag og bringe Repræsentationen til at erklære, om den vilde nedlægge i Ministerens Haand Retten til at overlade Expropriationsloven til privat Anvendelse, savnes nu. — Jeg siger imidlertid, for min Part skal jeg, efter den Maade, hvorpaa i det Hele taget Regjeringen hos os er optraadt ligeoverfor Repræsentationen, endda være villig til at nedlægge denne Ret i Regjeringens Haand i det Dieblik, den erkjender og erklærer, at den har en Forpligtelse til, gjennem en afholdt Aftedsforretning, at sørge for, at ikke nogen privat Interesse som her hos ved sagelig bliver tjent, men at det er den almene Interesse, ikke Eierne af Kalkværket, men hele Kalkmarkedet, hele Kalkbjerget, som herved bliver bragt i en nærmere Forbindelse med alle Kalkbrugerne. Det er dette, der fores-

kommer mig at være det vigtigste Spørgsmaal at faae løst, for at det for Fremtiden under alle Omstændigheder kan blive gjort til en Praxis, at den, som vil søge den offentlige Magts Mellemkomst for at skaffe sig en Ret, som den her omhandlede, ligeoverfor anden privat Mand, skal i Forveien selv have skaffet de fornødne Oplysninger, hvoraf man kan see, hvilke de Hindringer ere, som ligge i Veien for hans Forslag og hans Plans Udførelse, og hvorfor man lægger ham disse Hindringer i Veien. — Man skal derved saa meget som muligt drive den private Mand, der har Foretagender for af denne Art, til ikke at søge den offentlige Magts Mellemkomst, men derimod til at bruge sin simple Ret, at kjøbe og betale. — Man skal heller ikke nægte ham den offentlige Magts Mellemkomst, naar man maa erkjende, at kun ved Hjælp af denne kan et stort og for Almeenvellet gavnligt Formaal naaes.

Indenrigsministeren: Jeg skal med største Fornøielse give den Erklæring, som den ærede Rigsdagsmand nu fordrede, at Regjeringen ikke vil benytte den Bemyndigelse, som ved denne Lov bliver den givet, med mindre, at Forslaget til Banens Anlæg er saaledes, at den kan komme Kalkbruddet i det Hele tilgode; ligesom det ogsaa er min Mening, at man maa foretage en Undersøgelserforretning i saa Henseende. Jeg kan saameget mere give denne Erklæring, som jeg veed, at den Mand, der paatænker Anlægget, ikke er fundet at udføre det alene, men vil kun komme til at udføre det, naar de betydeligste andre Kalkværkseiere enes med ham derom. Men det, som jeg vil tillade mig at yttre med Hensyn til den ærede Rigsdagsmands Foredrag, det er, at jeg skulde have fundet det meget rimeligt, om den ærede Rigsdagsmand, af de Grunde han anførte, havde sagt: „lad os ikke give denne Bemyndigelse.“ Naar han nemlig gaaer ud fra, at Thinget skulde bedømme — og det kan der være Mening i — de factiske Forhold, inden der gives private Anlæg Expropriationsret, saa maatte hans Slutning blive, at det ikke skulde overlades til Regjeringen at give Bevillingen. Men den ærede Rigsdagsmand er paa en Maade